A Nemzeti Munkaügyi Hivatal Munkavédelmi és Munkaügyi Igazgatósága közleménye a 2015. évre szóló munkavédelmi és munkaügyi ellenőrzési irányelvekről

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 81/A. § (2) bekezdése alapján a következő irányelveket adom ki:

I. Általános elvek

1. A munkavédelmi szakmai tevékenység az európai jogi aktusok és a hazai szabályozások maradéktalan megtartására és érvényesítésére, ezáltal a munkahelyeken az elsődleges megelőzés szolgálatára épüljön. A szakmai tevékenység tükrözze a megelőzésre irányuló szemléletet, a munkavédelmi hatósági ellenőrzések során mutatkozzon meg az elkötelezettség a munkavédelem társadalmi hasznossága iránt.

2. A Nemzeti Munkaügyi Hivatal Munkavédelmi és Munkaügyi Igazgatósága (a továbbiakban: Igazgatóság), továbbá a fővárosi és megyei kormányhivatalok munkavédelmi és munkaügyi szakigazgatási szervei munkavédelmi felügyelőségeinek (a továbbiakban: munkavédelmi felügyelőség) célja, hogy a munkavédelmi előírások végrehajtását és a megelőzést szolgáló tájékoztató, felvilágosító tevékenységével következetesen elősegítse az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok ellenőrzését és megtartását.

3. A munkavédelmi ellenőrzés célja a munkahelyeken előforduló szabálytalanságok feltárása, az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok megtartásának biztosítása.

4. A munkavédelmi felügyelőség jogkövető gyakorlatában jusson érvényre a szolgáltató közhatalom elve, a bizalom a tisztességnek és a következetességnek, valamint a komplexitás az egységes, a fokozatos és arányos intézkedésekben.

5. Azoknál a munkáltatóknál, akiknél a felügyelői intézkedések ellenére nem tapasztalható jogkövető magatartás, teljes hatósági szigorral kell fellépni. A munkavédelmi felügyelőség tartsa meg a jogerősítések rendjét, a közigazgatási határidőket és tegyen hatékony intézkedéseket a bírságok behajtására.

II. A munkavédelmi ellenőrzés elvei

- ***A 2015. év kiemelt ellenőrzési, vizsgálati céljai***

1. A munkavédelmi felügyelőség növelje az ellenőrzések hatékonyságát azok tervezésével, az előzetes bejelentéssel végzett és elsősorban a nagy létszámú munkavállalót foglalkoztató munkáltatók gyakoribb és tartalmában részletesebb ellenőrzéseivel.

2. A munkavédelmi hatósági ellenőrzés a munkahelyen a munkabiztonsági szabályszegések és a munkaegészségügyi kóroki tényezők feltárására és vizsgálatára

egyaránt térjen ki. A munkavédelmi eljárások során gyors és szakszerű eljárással segítse a munkavállalókat ért jogsértések felszámolását.

3. A munkavédelmi felügyelőség minél több olyan munkahelyen folytasson ellenőrzést, ahol veszélyes munkaeszközt és technológiát alkalmaznak, zajjal, kéz–karrezgéssel, veszélyes anyagokkal/keverékekkel, rákkeltő vagy mutagén anyagok expozíciójával, biológiai kóroki tényezők jelenlétével járó tevékenységet folytatnak.

4. A munkavédelmi felügyelőség vizsgálja fokozottabban a kiemelt védelemre szoruló munkavállalók csoportjainak (fiatalkorúak, terhes, nemrégen szült, anyatejet adó nők és szoptató anyák, idősödők, megváltozott munkaképességűek, mozgáskorlátozott vagy egyéb testi fogyatékos munkavállalók) foglalkoztatási körülményeit.

5. Az Igazgatóság a nemzetgazdaság munkavédelmi helyzetének évenkénti áttekintéséről szóló jelentést - a munkavédelmi hatóságok és az érintett minisztériumok munkavédelmi irányító tevékenységéről szóló jelentései alapján - készítse el és küldje meg a felügyeletet gyakorló minisztériumnak a Kormány részére történő előterjesztés céljából.

- *A 2015. évi kiemelten ellátandó feladatok*

1. A munkavédelmi tartalmú ismeretekről fokozott mértékű tanácsadással kell segítséget adni – különösen a mikro, kis- és középvállalkozások, a magánmunkáltatók és a szakképző intézmények részére –, hogy ismeret hiány miatt ne történjen szabálytalan munkavégzés, illetőleg ne következzen be munkabaleset vagy egészségkárosodás, valamint már az oktatás során kapjon hangsúlyt a szabályos munkavégzés, a munkahelyi egészség és biztonság.

2. A munkavédelmi felügyelőségek 2015. évben félévente két-két alkalommal tartsanak saját vagy közös rendezésű nyílt napot. Az egyik nyílt nap „A munkában megrokkantak és elhunytak emléknapja" hetében kerüljön megrendezésre.

3. Az Mvt. 81/A. § (2) bekezdésében foglaltak alapján meghatározott feladatokkal kapcsolatban a részletes teljesítmény mutatókat a munkavédelmi felügyelőségek részére a 2015. évre vonatkozó munkavédelmi szakmai teljesítmény-célkitűzés tartalmazza.

- *Az ellenőrizendő főbb tevékenységi körök, szakmák, ágazatok*

1. A munkavédelmi felügyelőség fordítson fokozott figyelmet a különösen veszélyes foglalkoztatási ágazatok ellenőrzésére, mint az építőipar, a mezőgazdaság, a feldolgozóipar, a bányászat és az egészségügy.

2. A faipari tevékenységek célvizsgálatának elvégzésével kell a figyelmet ráirányítani az ágazat legsúlyosabb veszélyforrásaira.

3. A munkahelyi biológiai kóroki tényezők okozta fertőzések és megbetegedések megelőzésének érdekében célvizsgálatot kell lefolytatni.

4. A bányászat munkaegészségügyi szempontú célvizsgálatával kell a figyelmet az ágazat veszélyeire felhívni.

5. A munkavédelmi oktatások tartalmi vizsgálatát a helyszíni ellenőrzésen tapasztaltak alapján, elsősorban szabálytalan munkavégzés esetén kiemelten szükséges ellenőrizni.

6. A munkavédelmi felügyelőségek az illetékességi területük gazdasági szerkezete, munkabaleseti helyzete és az ellenőrzési tapasztalataik figyelembe vétele alapján tartsanak saját tervezésű célvizsgálatot az indokolt tevékenység, szakma vagy ágazat ellenőrzésére és a tapasztalatokról szóló számszaki és szöveges összefoglalót küldjék meg az Igazgatóságnak.

A munkaügyi ellenőrzésről szóló 1996. évi LXXV. törvény 2/A. § (1) bekezdése alapján a következő irányelveket adom ki:

I. Általános elvek

1. A Nemzeti Munkaügyi Hivatal Munkavédelmi és Munkaügyi Igazgatósága, továbbá a fővárosi és megyei kormányhivatalok munkavédelmi és munkaügyi szakigazgatási szerve munkaügyi felügyelősége célja a vállalkozói adminisztratív költségek csökkentésére irányuló, Egyszerű Állam című középtávú kormányzati program egyes feladatainak módosításáról szóló 1416/2012. (X. 1.) Korm. határozatban foglaltak érvényre juttatása, így különösen a munkaügyi előírások végrehajtását szolgáló felvilágosító tevékenység további megerősítése, oly módon, hogy az következetesen elősegítse a munkaerő-piac szereplőinek tájékoztatását. Az alapvetően megváltozott foglalkoztatási szabályok miatt különösen fontos az egyértelmű és megbízható információk közvetítése.

2. Cél annak elősegítése, hogy a munkavállalók alapvető jogai érvényesüljenek, rendelkezzenek rendezett jogviszonnyal, csökkenjen a jogkövető vállalkozások versenyhátránya, és ez segítse a munkahelyek megtartását, illetve az új, legális (adózó) munkahelyek létesítését.

3. A munkaügyi hatóság jogalkalmazási gyakorlatában kerüljön előtérbe a közigazgatás szolgáltató elve.

4. A munkaügyi hatósági ellenőrzés, illetve eljárás alapján a munkavállaló garanciális jogainak érvényesítését, egyben a prevenciót szolgáló, a jogszabályoknak megfelelő - szükséges és arányos - intézkedéseket, jogkövetkezményeket - az eljárási határidők fokozott betartása mellett - kell alkalmazni.

II. A munkaügyi ellenőrzés elvei

1. A munkahelyvédelmi akciótervben foglaltak, valamint a munkahelyteremtés támogatása céljából legalább félévente két nyílt nap formájában közvetlen tájékoztatás biztosítása az

alapvető foglalkoztatási szabályokról. A fő cél, hogy a munkavállalók – különösen a pályakezdők, illetve a munkaerőpiacra visszatérni szándékozó álláskeresők – ismerjék a munkaviszonyból származó legfontosabb jogaikat és kötelességeiket, illetve a munkáltatók számára egyértelműen körülhatárolható legyen a betartandó és a munkaügyi ellenőrzés keretében vizsgálandó munkajogi előírások köre. (prevenció)

2. A munkaügyi ellenőrzésnek kiemelt feladata a munkaszerződés, illetőleg az adóhatósági bejelentés nélküli foglalkoztatás feltárása, a munkavállalók anyagi és munkával kapcsolatos érdekeinek biztosítása. Így különösen a munkabérhez, valamint a Magyarország Alaptörvénye által is biztosított pihenőidőhöz, éves fizetett szabadsághoz való jog érvényesülésének, illetve az ezekhez kapcsolódó valóságnak megfelelő munkaidő nyilvántartására vonatkozó jogszabályok megtartásának ellenőrzése.

3. A munkaügyi felügyelőség törekedjen az ellenőrzések arányos ágazati elosztására, arra is tekintettel, hogy a megelőző évben munkaügyi jogsértésekkel leginkább érintett ágazatok, illetve ellenőrzésbe a megelőző évben be nem vont egy-egy ágazat is a vizsgálatok része legyen.

4. A munkaügyi ellenőrzések legalább 10%-a érje el a személy- és vagyonvédelem területén működő munkáltatókat.

5. A munkaügyi ellenőrzések legalább 15%-a érje el az építőipari tevékenységet folytató munkáltatókat.

6. A munkavállalók rendezett jogviszonyának biztosítása érdekében bejelentés nélküli foglalkoztatás feltárása esetén a munkáltatók legalább 80%-át érintően kell vizsgálni - utóellenőrzés keretében - a döntés végrehajtását.

7. A munkaügyi felügyelőség a munkaügyi ellenőrzések területi sajátosságokat figyelembe vevő jellegének erősítése céljából évente legalább egy alkalommal tartson vizsgálatot (akcióellenőrzés, célvizsgálat), tekintettel az illetékességi terület foglalkoztatási helyzetére, a jellemző kiemelt szabálytalanságok megszüntetése érdekében.

8. A munkaügyi hatóság a jogszabályok hatályosulásának visszaigazolása érdekében készítsen éves összefoglaló értékelést a munkaügyi ellenőrzések tapasztalatairól, amit megküld a felügyeletet gyakorló minisztériumnak.

A fenti irányelveket jóváhagyom.

Budapest, 2014. november 15.

dr. Bakos József
munkavédelmi és munkaügyi főigazgató-helyettes